

EKFRAZA W BADANIACH LITERATUROZNAWCZYCH

I DYDAKTYCE POLONISTYCZNEJ

- „Konteksty” 2005, nr 3, Obraz, oko, spojrzenie [Wiesław Juszczak, Ekfrazja imaginacyjna: eidolon Heleny; Kornelia Binicewicz, Najlepszy obraz świata. Ekfrazy Piera della Francesca].
- „W ciemną mą ojczyznę”. Stanisław Grochowiak znany i nieznan, pod red. S. Sterny-Wachowiaka, Poznań 1996 [J. Łukasiewicz, Groteski i stylizacje w wierszach Grochowiaka; A. Ławniczak, Ut pictura poesis erit].
- Adamczyk Maria, Różewicz wśród znaków kultury. „Syn marnotrawny” z obrazu Hieronima Boscha, w: Miejsca wspólne. Szkice o komunikacji literackiej i artystycznej, pod red. E. Balcerzana i S. Wysłouch, Warszawa 1985.
- Bajda Justyna, Poeci – to są słów malarze... Typy relacji pomiędzy słowem a obrazem w książkach poetyckich Młodej Polski, Wrocław 2010.
- Bajda Justyna, Poetyckie wędrówki po galeriach sztuki. Spotkanie pierwsze: Willa nad morzem (Arnold Boecklin, Zofia Górdziałkowska), „Wędrujemy” 2005, nr 4 ; Spotkanie drugie: Beata Beatrix (Dante Gabriel Rossetti, Maryla Wolska), jw., 2006, nr 1 ; Spotkanie trzecie: Leda z łabędziem (Michał Anioł Buonarroti – Peter Paul Rubens – Kazimierz Przerwa Tetmajer), jw. 2006, nr 2 ; Spotkanie czwarte: Salome (Gustaw Moreau, Zuzanna Rabska), jw., 2006, nr 3-4 ; Spotkanie piąte: Wojna (Artur Grottger, Maria Konopnicka), jw., 2007, nr 1 ; Spotkanie szóste : Hamlet polski (Wacław Hordysz, Jacek Malczewski), jw., 2007, nr 2 ; Spotkanie siódme: Kainowe plemię (Fernand Cormon, Wanda Stanisławska), jw., 2007, nr 3.
- Beschreibungskunst – Kunstbeschreibung. Ekphrasis von der Antike bis zur Gegenwart, herausgegeben von G. Boehm, H. Pfotenhauer, München 1995: Krieger Murray, Das Problem der Ekphrasis: Wort und Bild, Raum und Zeit – und das literarische Werk; Boehm Gottfried, Über die Grenzen von Bild und Sprache; Graf Fritz, Ekphrasis: Die Entstehung der Gattung in der Antike.
- Bieńkowski Zbigniew, Ćwierć wieku intymności. Szkice o poezji i niepoezji, Warszawa 1993 [Jasnowidzący barbarzyńca, Niderlandy]; Góry i myszy [pod. pseud. Gracja Traczyk], „Nowe Książki” 1986, nr 5.
- Browarny Wojciech, „Tylko oczy, spojrzenie, wzrok”. Obrazowanie plastyczne w poezji Adama Zagajewskiego, „Dykcja” 1997, nr 6.
- Budrewicz Tadeusz, Konopnicka przed obrazem Brożika, „Rocznik Komisji Historycznoliterackiej” 1990, nr 27.
- Cieślak Robert, Oko poety. Poezja Różewicza wobec sztuk wizualnych, Gdańsk 1999; Próba nowej całości. „Opowiadanie dydaktyczne” Tadeusza Różewicza wobec sztuk wizualnych, „Pamiętnik Literacki” 1999, z. 1; Poezja wobec kryzysu władzy wzroku. Studia o słowie, obrazie, percepcji, Szczecin 2006; Widzenie Różewicza, „Kwartalnik Artystyczny” 2006, nr 2.
- Czermińska Małgorzata, Gotyk i pisarze. Topika opisu katedry, Gdańsk 2005; Ekfrazy w poezji Wisławy Szymborskiej, „Teksty Drugie” 2003, nr 2/3.

- Czerniawski Adam, Światy umowne. Szkice o wierszu współczesnym, Warszawa 2001.
- Danielewicz Jerzy, Technika opisów w „Metamorfozach” Owidiusza, Poznań 1971; Opisy posągów („Andrianotopoiika”) w nowo odkrytych epigramach Posejsippos, „Roczniki Humanistyczne KUL. Filologia Klasyczna” [Księga pamiątkowa ku czci Księdza Profesora Remigiusza Popowskiego SDB], t. 54 – 55, z. 3, Lublin 2007; Wstęp, w: Posejdippos. Epigramy, przekład i komentarz tenże, Warszawa 2004.
- Davidson Michael, Ekphrasis a postmodernistyczne wiersze-obrazy, przeł. P. Mróz, A. Warmiński, w: Estetyka w świecie, pod red. M. Gołaszewskiej, t.3, Kraków 1991.
- Dziadek Adam., Obrazy i wiersze. Z zagadnień interferencji sztuk w polskiej poezji współczesnej, Katowice 2004 [rec. Piotr Michałowski, Słowo i obraz, czyli interferencje referencji, „Teksty Drugie” 2005, nr 3].
- Elsner Jaś, Patrzyć i mówić: ekfrazja w ujęciu psychoanalitycznym, przeł. W. Michera, „Konteksty” 2006, nr 1.
- Folta Anna Kazimiera, Ekfrazja ekfrazy czy dekalomania?, [w:] (Od)nowa – znowu – na nowo. Rekapitulacja, red. J. Wach, Ł. Janicki, Lublin 2012.
- Gajda Krzysztof, Jacek Kaczmarski w świecie tekstów, Poznań 2003.
- Giełdoń-Paszek Aleksandra, Obywatel Parnasu. Sztuki piękne w życiu i twórczości Jarosława Iwaszkiewicza, Katowice 2014.
- Gleń Adrian, Ekfrazja i przedmiot poetycki w poezji Tadeusza Różewicza, „Kresy” 2008, nr 1-2.
- Gogler Paweł, Poezja Zbigniewa Herberta w świecie sztuk pięknych, „Pamiętnik Literacki” 2006, z. 1; Kłopoty z ekfrazą, „Przestrzenie Teorii” 2004, nr 3/4.
- Gorzkowski Albert, „Ut pictura verba...”. Zagadnienie unaocznienia w retoryce starożytnej i wczesnonowożytnej, „Pamiętnik Literacki” 2001, z. 2.
- Grabowska Katarzyna, Przemieniony Rawenną. Różewicza poetycka kontemplacja świata, „Teksty Drugie” 2000, nr 4.
- Grodecka Aneta, O możliwościach edukacyjnych ekfrazy poetyckiej, „Polonistyka” 2008, nr 10; Poeci patrzą... Obrazy, wiersze, komentarze, Wydawnictwo Stentor, Warszawa 2008; Przedmowa; Julii Hartwig słabość do malarstwa, w: Interakcje sztuk: literatura, malarstwo, ekfrazja. Studia i szkice, pod. red. D. Heck, Wrocław 2008; Wiersze o obrazach. Studium z dziejów ekfrazy, Poznań 2009; Ekfrazja jako bohater parodii (o kilku wierszach Olgerda Dziechciarza), „Przestrzenie Teorii” 2009, nr 11.
- Heffernan James A.W., Museum of Words. The Poetics of Ekphrasis from Homer to Ashbery, Chicago 1993.
- Hübner Irena, Dedal i Ikar – metamorfozy bohaterów, w: Dlaczego Herbert. Wiersze, komentarze, interpretacje, pod red. M. Woźniak- Łabieniec, J. Wiśniewskiego, Łódź 2004.
- Interakcje sztuk: literatura, malarstwo, ekfrazja. Studia i szkice pod red. Doroty Heck, Wrocław 2008.
- Januszkiewicz Maria, Inspiracje malarskie w poezji Młodej Polski, w: Studia i Materiały Wyższej Szkoły Pedagogicznej w Zielonej Górze, Filologia Polska, z. 6, Zielona Góra 1990; Podkowiński i Kisielewski, czyli malarski wzór i jego literacka

transpozycja (w setną rocznicę „Szału uniesień”), „Litteraria”, 1995, t. 26; Kasprawiczowski poetycki ogląd „Mony Lizy” Leonarda da Vinci, w: Jan Kasprawicz w siedemdziesięciolecie śmierci, pod red. J. Kaczyńskiego, Olsztyn 1999.

- Klejnocki Jarosław, Bez Utopii? Rzecz o poezji Adama Zagajewskiego, Wałbrzych 2002 [W korytarzach płaczu].
- Kowszewicz Bożena, „Idę gorący po tłach pokostniałych” – czyli malarstwo w poezji Stanisława Grochowiaka; Wystawa „Stanisław Grochowiak”, „Poezja” 1986, nr 10/11.
- Kram Jerzy, Dzieła plastyczne - inspiracje w poezji współczesnej: Herbert - Grochowiak - Szymborska, „Polonistyka”, 1986, nr 3.
- Kranz Gisbert, Das Bildgedicht. Theorie. Lexikon. Bibliographie, t. 1 –3, Köln – Wien 1981-1987.
- Krenz Katarzyna, Zieliński Jan, Zbieranie iskier. Historia pewnej martwej natury, „Tytuł” 2001, nr 3.
- Krzywy Roman, Konwencja i autopsja w opisie dzieła sztuki. Na przykładzie ekfraz kościoła Mądrości Bożej w poezji barokowej, „Acta Universitatis Wratislaviensis. Prace Literackie” 1998, nr 36; hasło „ekfrazja”, w: Słownik rodzajów i gatunków literackich, pod red. G. Gazdy, S. Tyneckiej - Makowskiej, Kraków 2006.
- Kubiak Tadeusz, Wstęp do: Antologia Palatyńska, przeł. i oprac. tenże, Warszawa 1978.
- Kuczyńska – Kochany Katarzyna, Pieta – pogańska macocha?, „Polonistyka” 2002, nr 8; Przeciw „tryumfowi antropomorficznej bestii” (prywatnie o „prywatnej mitologii” Z. Herberta), „Polonistyka w Szkole” 2005, www.wsipnet.pl; „La famille des saltimbanques”. Picasso, Rilke i poeci polscy, w: Intersemiotyczność. Literatura wobec innych sztuk (i odwrotnie), pod red. S. Balbusa, A. Hejmeja, J. Niedźwiedzia, Kraków 2004.
- Kulowa Bożena, Żyrafa wciąż płonie: analiza wiersza Stanisława Grochowiaka „Płonąca żyrafa”, „Język Polski w Szkole Średniej” 2000/2001, nr 4.
- Liryka polska. Interpretacje, pod red. J. Prokopa i J. Sławińskiego, Kraków 1971 [Łapiński Zdzisław, Julian Przyboś „Zaokienny neon”; Jarosław Marek Rymkiewicz, „Studium przedmiotu” Herberta].
- Lisak-Gębala Dobra, Ultraliteratura. O strategiach transmedialnych i poszukiwaniu pozawerbalnego we współczesnej literaturze polskiej, Kraków 2014.
- Łebkowska Anna, Ekfrazy w światach międzyludzkich, w: Dzieła, języki, tradycje, pod red. W. Boleckiego, R. Nycza, Warszawa 2006.
- Łukasiewicz Jacek, Mieczysława Jastruna spotkania w czasie, Warszawa 1982 [Wobec obrazu – motyw rembrandtowski, Wobec ojczyzny – motywy sztuki polskiej]; Grochowiak i obrazy, Wrocław 2002 [recenzje: M. Mikołajczak „Odra”, 2003, nr 12; M. Kisiel, O innym Grochowiaku, „Nowe Książki”, 2003, nr 1]; Ruchome cele, Warszawa 2003 [Przewodniczka – recenzja książki „Patrząc na ikony” A. Olędzkiej-Frybesowej]; Stojąc przed „Ludźmi na moście”, w: M. Fox, Zdarzyć się mogło. Zdarzyć się musiało. Z Wisławą Szymborską spotkanie w wierszu, Katowice 1997;

Wśród obrazów, „Arkusze” 1995, nr 7 [rec. tomu D. Bugajskiego „Przekłady”], Wspominam Leona Szweda, „Pomosty. Dolnośląski Rocznik Literacki” 2003.

- Łuszczkiewicz Piotr, Różewicz: „Płaskorzeźba” i dalej, „Twórczość” 1996, nr 8.
- Markowski Michał Paweł, Ekphrasis. Uwagi bibliograficzne z dołączeniem krótkiego komentarza, „Pamiętnik Literacki” 1999, z. 2; Pragnienie obecności. Filozofie reprezentacji od Platona do Kartezjusza, Gdańsk 1999 [Prolog. Ikony i idole].
- Mądra - Shallcross Bożena, Cień i forma. O wyobraźni plastycznej Leopolda Staffa, Szczecin 1987.
- Meyers Enzyklopädisches Lexikon, Band 4, mit Sonderbeiträgen von H. Autrum, H. Becker, K. H. Biedenkopf, W. Hofmann, Mannheim 1972 [Bildgedicht, Bildergeschichte].
- Mikołajczak Małgorzata, Estetyka i epifania: o wierszu „Wit Stwosz. Uśnięcie NMP” Zbigniewa Herberta, w: Piękno materialne. Piękno duchowe. Materiały z konferencji 19-21 maja 2003 roku, Łódź 2004.
- Nowakowski Andrzej, Ut pictura poesis... Zarys modernistycznych dziejów toposu, „Rocznik Komisji Historycznoliterackiej” 1985, nr 22; Ut pictura poesis – dawniej i dzisiaj, „Pamiętnik Literacki” 1985, z. 3; Poezja w galerii malarstwa. Rekonesans, „Rocznik Komisji Historycznoliterackiej” 1990, nr 27; Arnold Böcklin. Chwała i zapomnienie, Kraków 1994.
- Olkusz Wiesław, Szczęśliwy mariaż literatury z malarstwem. Rzecz o fascynacjach estetycznych Marii Konopnickiej, Opole 1984; Malarstwo w twórczości literackiej Gabrieli Zapolskiej, „Pamiętnik Literacki” 1983, z. 4; W kręgu malarstwa niderlandzkiego. Dzieła sztuki jako źródła inspiracji pisarzy 2 poł. XIX wieku, „Zeszyty Naukowe WSP w Opolu. Filologia Polska” 1980, t. 18; Artur Grottger – medium przeżyć narodu. Z dziejów recepcji twórczości plastycznej przez polskich pisarzy pozytywistycznych, „Zeszyty Naukowe WSP w Opolu. Filologia Polska” 1982, z. 21.
- Pfeiffer Bogusław, Alegoryczne pałace, komnaty i galerie. Ekfrazy w utworach Samuela Twardowskiego, w: Wielkopolski Maro. Samuel ze Skrzypny Twardowski i jego dzieło w wielkiej i małej Ojczyźnie, pod red. K. Meller i J. Kowalskiego, Poznań 2002.
- Piwowarska Danuta, Ekphrasis w poezji Afansija Feta, w: Dialog sztuk w kulturze Słowian Wschodnich, pod red. J. Kapuścika, Kraków 2002.
- Podraza-Kwiatkowska Maria, Dante – Rossetti – Maryla Wolska, w: tejsze Labirynty – kładki - drogowskazy. Szkice o literaturze od Wyspiańskiego do Gombrowicza, Kraków 2011.
- Popowski Remigiusz, Retoryka w późnoantycznych opisach dzieł sztuki, w: Retoryka antyczna i jej dziedzictwo, red. J. Axer, Warszawa 1996; Starożytny przewodnik po nepolitańskiej pinakotece, w: Filostrat Starszy, Obrazy, przeł. i oprac. tenże, Warszawa 2004; Stoickie podłoże „Obrazów” Filostrata Młodszego, w: Sapere aude. Księga pamiątkowa ofiarowana profesorowi dr. hab. Marianowi Szarmachowi z okazji 65 rocznicy urodzin, pod red. I. Mikołajczyka, Toruń 2004; Inspiracje estetyczne

Filostrata Flawiusza w malarstwie renesansu, w: „Humanistas” grecka i rzymska, pod red. tegoż, Lublin 2005.

- Porębski Mieczysław, Sybirskie futro wzięło, w: Ikonografia romantyczna. Materiały sympozjum Komitetu Nauk o Sztuce PAN, pod red. M. Poprzęckiej, Warszawa 1977.
- Prysejan z Cezarei, Ćwiczenia wstępne, przeł. H. Matyja, w: Źródła wiedzy historycznoliterackiej w dawnej Polsce. Średniowiecze – renesans – barok, wybór i oprac. M. Cytowska i T. Michałowska, Warszawa 1999; ibidem, przeł. z łac. J. Niedźwiedź, wstęp A. Gorzkowski, „Terminus” 2000, z. 1-2.
- Rabizo-Birek Magdalena, Bolesna świadomość formy – inspiracje plastyczne w poezji Dariusza Bugalskiego, „Teksty Drugie” 2000, nr 4.
- Rostropowicz Joanna, Tematyka argonautyczna w epigramach greckich, w: Epigram grecki i łaciński w kulturze Europy. Konferencja ogólnopolska. Poznań 11- 12 grudnia 1995, pod red. K. Bartol i J. Danielewicz, Poznań 1997.
- Skwara Marek, O niektórych właściwościach ekfrazy. Na przykładzie poetyckich recepcji „Szału uniesień” Władysława Podkowińskiego w wybranych utworach młodopolskich i nie tylko, w: Perspektywy polskiej retoryki, pod red. B. Sobczak i H. Zgólkowej, Poznań 2007.
- Ślósarz Anna, O tajnikach dyskursu piosenek i obrazów, „Ojczyzna-Polszczyzna”, 1995, nr 2.
- Tomasik Tomasz, Na skrzyżowaniu dróg. O poezji Janusza Stanisława Pasierba, Pelplin 2004; Przed lustrem sztuki. O znaczeniu ekfraz w poezji Pasierba, w: Szkice językoznawcze i literaturoznawcze, pod red. A. Kiklewicza i K. Chruścińskiego, Słupsk 2002; Galerie poetów. Semantyka cyklu ekfraz, w: Semiotyka cyklu. Cykl w muzyce, plastyce i literaturze, pod red. M. Demskiej – Trębacz, K. Jakowskiej i R. Siomy, Białystok 2005; Poezja jako hermeneutyka sztuki, w: Hermeneutyka i literatura – ku nowej koiné, pod red. K. Kuczyńskiej - Koschany, M. Januszkiewicz, Poznań 2006.
- Venclowa Tomas, Aleksander Wat. Obrazoburca, przeł. J. Goślicki, Kraków 2000.
- Webb Ruth, „Ekphrasis” ancient and modern: the invention a genre, „Word and Image. A Journal of Verbal/Visual Enquiry” 1999, vol. 15, no. 1.
- Wojdyło Marek, Malarstwo i kolor w poezji Aleksandra Wata, „Ruch Literacki” 1985, nr 2.
- Wolsza Janina, Opisy dzieł malarzy w „Dialogach” Lukiana. Próba analizy i interpretacji, „Acta Universitatis Wratislaviensis. Antiquitas”, XIX, Wrocław 1994.
- Wysłouch Seweryna, Dwa spotkania z Rubensem – Różewicz i Szymborska, „Polonistyka” 2007, nr 6; Ekfraz czy przekład intersemiotyczny?, w: Od tematu do rematu. Przechadzki z Balcerzanem, pod red. T. Mizerkiewicza, A. Stankowskiej, Poznań 2007.
- Zacharska Jadwiga, W kaplicy Sykstyńskiej, w: Poezja Kazimiera Tetmajera. Interpretacje, pod red. A. Czabanowskiej-Wróbel, P. Próchniaka, M. Stali, Kraków 2003.
- Zgółka Tadeusz, Sztuka jako przedmiot refleksji poetyckiej, w: Wartość, dzieło, sens. Szkice z filozofii kultury artystycznej, pod red. J. Kmity, Warszawa 1975.

- Zieliński Jan, Młodopolska recepcja Blake'a, w: Porównania. Studia o kulturze modernizmu, pod red. R. Zimanda, Warszawa 1983; Poemat jako źródło dla historyka sztuki, w: Projekt, szkic, bozzetto. Materiały z seminarium Stowarzyszenia Historyków Sztuki, Nieborów 22-24 czerwca 1989, pod red. M. Poprzęckiej, Warszawa 1993; Prolegomena do wirtualnego muzeum romantycznego poety, „Pamiętnik Literacki”, 2001, nr 2.
- Zieliński Karol, „Czarnofigurowe dzieło Eksekiasa” Zbigniewa Herberta, „Warsztaty Polonistyczne” 1998, z. 4.
- Zmysł wzroku, zmysł sztuki. Prywatna historia sztuki Zbigniewa Herberta. Materiały z Warsztatów Herbertowskich w Oborach (jesień 2005), pod red. J. M. Ruszara, cz. 1-2, Lublin 2006.
- Żurek Sławomir Jacek, Dwa autoportrety z nadzieją w tle. O wierszu „Przed weimarskim autoportretem Dürera” (w dwóch wariacjach) Aleksandra Wata, „Zeszyty Szkolne” 2003, nr 3, <http://www.stentor.pl/katalog/zobacz/115/zeszyty-szkolne-edukacja-humanistyczna-nr-3-9-2003>.